

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.—
 Pe 3 luni . . . 7.—
 Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rii 14.

INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțumite publice și Lege
 deschisă costă șirul 20 ml.
 Manuscrisele nu se întorc.

Cerem noi ajutoare ori revendicăm drepturi?

De Dr. P. Cioban.

În legătură cu tratativele româno-maghiare ziarele opoziționale vorbesc zilnic de ajutoare și favoruri, ce reprezentanții noștri le-ar cere dela guvern.

Așa d. e. autorul articolului scris sub impresia teoriei „profesorului de istorie și psihologie” în Budapesta Hirliap, spune că „Românii așezați pe locurile neproductive ale Ardealului, pizmuesc pe Unguri pentru grasele lor pământuri de pe Pustă” și că: „dacă guvernul le va întinde ajutoare economice înființând fabrici etc. pizma naționalităților va înceta în chip automat.”

Din aceste câteva șire se vede că aceste ziare n'au nici idee de starea economică a poporului nostru și nu vreau să știe nici de durerile lui pe terenul economic.

Nu cerem și nu am cerut noi nici când favoruri, dar cerem și am cerut, ca drepturile noastre să fie respectate și nu uzurpate, căci pe cum ni s'au sfărâmat drepturi pe terenul bisericesc-școlar, tot așa ni s'au uzurpat drepturi economice de mare importanță.

Nu pizmuim pe Unguri pentru „grasele lor pământuri de pe pusta Ungariei” ci ne răsvrătim din tot sufletul când vedem că și săracuțele noastre pământuri ni se iau în diferite forme, pentruca să fie date coloniștilor maghiari.

Vedem cum pământurile așa zise „Überlanduri”, din nemijlocita apropiere a satelor românești, se iau din folosința țărănimei

noastre și se dau coloniștilor Unguri pe prețuri bagatele, — și ne mâhnim și mai mult când ne aducem aminte cum guvernul maghiar, sub regimul coaliției, ni-a uzurpat și drepturile urbariale nimicindu-ne averi în valoare de sute de mii, ba chiar și averi de milioane.

Toate acestea le-a făcut cu scopul vădit, să nimicească subsistența materială a țărănimei, să-i micșoreze prin aceste lovituri puterea de rezistență și să-l facă astfel imposibil pentru orice mișcare ori organizare politică.

Până când drepturile urbariale ale țărănilor noștri erau respectate și ne foloseam de ele, aveam turme de oi atât în Banat cât și în Ardeal, iar în pădurile și „Überlandurile” erariului pășteau în fiecare sat sute de vite cornute, astfel că economia de vite era un puternic și permanent izvor de venit; azi din toate acestea nu mai avem nimic și nici pe bani grei nu putem căpăta pământ, *căci legea de colonizare oprește folosirea pământului erarial în alt scop, decât pentru colonizări.*

Din dreptul de lemnărit al urbariului banatic se ajutau comunele noastre cu lemn de foc și lemn de edificat, iar din dreptul de pășunat creșteau vite, porci și se ocupau cu vieritul în mod intensiv.

Aceste drepturi în toată țara au fost răscumpărate pe baza legii din 1871; foștii urbarialiști unguri au căpătat „grase pământuri” ca compensație pentru aceste drepturi urbariale, iar când a venit rândul de am cerut și noi pentru comunele noastre despăgubire pentru aceste drepturi sistate, atunci vine „Curia regească” ca cel mai înalt for judecătoresc, și sub Nr. 83 aduce o deciziune, —

pe timpul regimului coaliționist, — prin care deciziune se anunță că foștii iobagi de pe teritoriul comitatelor Timiș, Torontal și Caraș-Severin nu pot cere răscumpărare în natură pentru drepturile de lemnărit și pășunat, pentrucă în Banat acest drept nu a fost atât de mare ca cel al Ungurilor de pe Pustă.

Până când va mai exista această deciziune curială, nu vom avea nici drepturi și nu știm nici care va fi echivalentul lor, și — când îl va primi poporul nostru?

Până când e în vigoare această deciziune și până când legea de colonizare nu va fi schimbată, până atunci țăranul român va fi mereu mâhnit și indurerat de multele nedreptăți ce i se fac.

Cu ce drept vine un guvern să aducă legi prin cari pământurile erariale să le rezerve exclusiv coloniștilor unguri?

Cu ce drept împarte guvernul an de an din visteria statului sute de mii pentru susținerea trântorilor și slăbirea albinelor?

Toate aceste sunt numai o mică parte din neajunsurile și durerile economice ale poporului românesc, care, precum vedem, nu cere ajutoare nici favoruri, ci pretinde drepturi și pe terenul economic, și cere ca puținele drepturi ce le-a avut să fie respectate. Pretinde ca drepturile urbariale să fie rescumpărate în natură, astfel, ca pentru dreptul de lemnărit și pășunat să capete în pământ compensația minimală stabilită în legea din 1871, — și cere ca pământurile erariale să fie folosite pentru întregirea izlazurilor, și nu spre scopuri politice de desnaționalizare.

Un cuvios.

De Ion Agârbiceanu.

Popa Man fu foarte vesel când îl văzu intrând pe badiicul Gavril Rozor. Il puse să șadă pe scaun, aproape de cuptor, îi strânse pentru a treia oară mâna. Știa tot satul că nu-i bătrân mai cuvios în Luncușoara decât moș Gavril: nu trecea Duminecă să nu ducă o liturghie de prescuri, nu trecea praznic să nu plătească o festanie în biserică să se boteze toți creștinii pe deajaba, nu trecea post să nu se spovedească. Bun creștin, cuvios creștin și darnic om! Și nu avea nu știu ce avere, iacă un petec de vie și-o colibă sub dealul Ungurului. Numai el și baba lui se cuibăreau în strămta odăiță, cu copii nu-i dăruise Dumnezeu, cine știe pentru ce păcate.

Părintelui Man îi plăcea, nevoe mare, să stea de vorbă cu creștinii cei buni. Cerca să-i vadă cum judecă lumea și viața, ce părere au despre sat și parohienii lui. Dar moș Gavril nu se lăsa ușor în vorbă cu nimeni, cu atâta mai puțin cu părintele. Trăia retras, fără de prieteni; nici cu rudeniile nu se incurca. Părea că și în felul lui de trai vrea să se poarte în felul cuviosilor din vechime: să fugă și să se lapede de toată grija cea lumească; și de vorbă, și de ceartă și de pismă și de toate relele.

În fața popii se umplea de uimire, ca și când ar fi să se apropie de-un lucru sfânt. Din fața lui smerită, din ochii lui plecați părea că se poate

ceți: „Nu-s vrednic, eu nemernicul să vorbesc cu o față sfântită”.

Nu e mirare deci, că părintele Man pe lângă toate încercările n'a putut până acum să-l cunoască mai de aproape pe Gavril Rozor. Fu mirat și bucos când îl văzu intrând. Nu e lucru puțin să te afli față în față, între patru ochi, cu cel mai mare admirator al tău! Popa știa bine că nime nu-i ascultă predicele mai cu atențiune și mai cu evlavie, decât Gavril. De patru ani decând păstorește în Luncușoara a avut destul prilej să se convingă. Gavril Rozor nu numai asculta ci și simțea ce spunea popa: zimbea din ochii lui albaștri, din fața brăzdată de bătrânețe, când predica era despre fapte bune și despre raiu, se întuneca și se îngrozia când popa vorbea despre păcate și despre muncile din iad.

De multeori își zicea popa: „Creștinul ăsta are o conștiință mai fină, mai simțitoare decât mine, deși n'a învățat la nici o școală, și nu are în degetul cel mic volumele de etică, precum le am eu”.

Acum, dupăce vorbiră de vremea urită dea-fară, de ciorileaca de pe drum, de iarna umedă, de fânul pe care vitele numai cât îl prădează pe moșna asta, părintele Man îi zise:

— Să ști moșule că-mi pare foarte bine că ai venit la mine. Un om ca dumneata ar trebui să cerceteze mai adeseori pe popa.

— Hm! făcu bătrânul plecându-și ochii. „Nu mi se cade mie așa ceva, părinte. Eu sunt un

neînsemnat rob al lui Dumnezeu, pe când Dumneata...”

— Ei bine, și eu nu sunt altceva decât un rob al lui Dumnezeu, zise repede părintele.

— Cer și pământ între dumneata și mine; nu, să n'o mai faci asta, să nu mă pui în rând cu sfînția ta.

— Dar toți suntem fiii aceluiaș părinte.

— Suntem, dar între copiii aceluiaș părinte sunt deosebiri foarte mari. Și, mai întâi dumneata ai darul preoției pe care eu nu-l am. Sfînția Ta ești următorul apostolilor Domnului Hristos; eu nu sunt decât o neînsemnată oale din turma lui. De altfel nici de atâta n'aș fi vrednic.

— Umilința e virtute frumoasă, moș Gavril, dar nu-i slobod să întunece adevărul. Dumneata ești un creștin vrednic, tot satul te știe, zise popa, pătruns de suferința care părea că se vede pe fața bătrânului.

— Dar atunci Sfînția Ta pentru ce nu-i vezi cu ochi buni pe oamenii cari te laudă? Preoți sunt destui în lume, dar eu cred că dumneata ești cel dintâi.

— În ce să fii cel dintâi?

— În toate!

— În toate?

— Da, Tini legea ca nime altul; cânti liturghia cum mai frumos nu se cântă nici în mânăstire unde petrec sfînții călugări; spui cazanii ca Ion Zlataust. Și totuși nu-ți place să te laude cineva. Eu sunt departe înapoi pe urmele

Preludii.

Ședințele comitetului nostru național.

Arad, 20 Ianuarie.

Atențiunea tuturor cercurilor politice e înălțată azi de întrunirea comitetului executiv al partidului nostru național. Până și serbările dela Zagreb par a-și pierde pentru moment însemnătatea în comparație cu marea gravitate a problemei românești interne, — problemă care, iată, a ajuns în sfârșit să se afirme mai presus de toate celelalte și să impună conducătorilor țării o deslegare serioasă.

Ziarele opoziționale își debitează ultimele disonanțe, iar cele guvernamentale încearcă strune mai placide, pregătind opinia publică maghiară și pentru eventualitatea unei iminente soluții a secularului diferend.

Membri comitetului, dupăcum am aflat, sunt în număr complet de față la ședințe. Azi înainte de amiază au avut loc consfătuiri prealabile în cafeneaua „Cornul de vânătoare”. Aceste consfătuiri, după cât se zvoneste, au dat acorduri favorabile. Necesitatea unei conviețuiri cinstitute cu vechii noștri antagoniști de rasă e recunoscută de toți membri comitetului, iar impresia generală e că primul ministru contele Tisza va oferi condiții în conformitate cu pretențiile noastre de demnitate și cu senzul tradițional al luptelor noastre politice. Se comentează cu viu interes faptul, că primul ministru s'a convins de necesitatea firească a celei mai depline libertăți de acțiune ce trebuie să i se recunoască partidului nostru istoric. În acest punct părerile membrilor sunt deplin identice.

Unele ziare ungurești pretind a ști, că în ședința de azi s'a discutat și chestia noilor episcopii gr. or. românești, în legătură cu afirmativa dorință a contelui Tisza de a-i asigura vicarul Mangra proiectata episcopie

a Orazii. Suntem autorizați din partea cea mai competentă să desmințim aceste combinații arbitrare ale presei ungurești. Ședințele comitetului obligă pe toți membri la cea mai strictă discrețiune, — și amănunte asupra lor se vor da în vileag abia dupăce se va fi discutat și ultimul punct al vastului program de muncă.

Azi după amiază comitetul s'a întrunit, sub președinția d-lui Gheorghe Pop de Băsești, în palatul Clotilda și s'au și început discuțiile. D-nii Mihați, Maniu și Braniste vor face expozerii asupra decursului tratativelor cu guvernul.

Considerând bogăția materialului de discutat, se prevede că ședințele comitetului nu se vor putea termina nici în două zile. În expozeul d-sale d. Iuliu Maniu va arăta însemnătate istorică a hotărârilor ce trebuie aduse, fie ele de oricăse natură. Contele Ștefan Tisza va urmări cu cel mai mare interes discuțiile, cerând dela reprezentanții delegației de 10 toate informațiile. Decumva în unele puncte rezultatele teoretice ale tratativelor de până acum n'ar putea să răspundă așteptărilor comitetului, i se vor cere contelui Tisza nouă apropieri de punctul de vedere românesc.

Toți Românii de bine au azi o singură dorință: să dea Dumnezeu, ca rezultatele ședințelor să fie binecuvântate pentru neam, pentru viitorul mare al neamului nostru.

Vor intra liber ziarele din România?

Un ziar din Viena are informația, că ministrul de externe a cerut dela guvernul ungar date în ce privește numărul și numele ziarelor din România oprite să intre pe teritoriul Ungariei. Scopul acestei interesări din partea ministerului de externe ar fi sistarea opreliștelor din trecut.

Nu suntem în situație să confirmăm știrea asta, dar ea pare verosimilă.

Ce spune Az Ujság?

Ziarul Az Ujság are în fruntea numărului său de azi un articol semnat de publicistul György Endre și scris în caldă dorință de a se face în sfârșit înțelegerea româno-maghiară.

Spune că atât Ungurii cât și Românii au interese de viață în joc. Nu este adevărată părerea d-lor Xenopol și Apponyi, cari zic că problema pactului e tot atât de imposibilă ca cvadratura cercului. Bunăvoința reciprocă de amândouă părțile, vor realiza fructe prețioase. Atât Românii cât și Ungurii vor avea parte de fulgerile marilor prefaceri ce se anunță în Europa răsăriteană. Ei trebuie să fie trezi pentru a preîntâmpina orice eventualități. Dar și interesele poporului mare cer asigurarea păcii. Românii să nu ceară revizuirea chiar în timpul radicalei prefaceri a vieții de stat; să-și regăsească între pereții existenței ai statului condițiile prealabile ale dezvoltării lor culturale și economice și să nu ducă la extrem agitațiunile fantastice ale șovinistilor lor iresponsabili. Legea de naționalitate e și așa toată sfârtică și nu se mai poate pune în aplicare. Ea e rămasă a unui stadiu anterior, peste care suntem trecuți acum și trebuie aruncată în archiva de maculatură.

Articolul acesta e cu atât mai semnificativ, cu cât a fost publicat în ziarul contelui Tisza și chiar în preajma conferințelor comitetului nostru național.

Banchetul universitarilor români din Budapesta.

Suntem informați că tinerimea noastră universitară din Budapesta va da în onoarea comitetului național un banchet. Cu acea ocazie se vor rosti discursuri și se vor face cele dintâi declarații în publicitate relativ la rezultatele tratativelor cu guvernul.

Ieri și azi au sosit la Budapesta corespondenții tuturor ziarelor românești de aici și din România.

Ziarul nostru e reprezentat de către d. **Vasile Goldiș**, directorul nostru, care, după cum se știe, face parte și din delegațiunea însărcinată cu tratativele.

Alte momente.

Contele **Apponyi** a depus azi pe biroul camerei adresa faimoasei societăți Emke dela Cluj împotriva tratativelor cu Românii.

Ziarul **Az Ujság** scrie la alt loc: „Bărbații conducători ai partidului național român n'au cerut nici pe seama lor și nici pentru alții nici un favor ori vre-o situație dela guvern. Ei au lăsat cu totul neatins chestiunile personale. Unii membri ai co-

sfinției tale. Rugăciunea mea nici nu poate fi primită ca a sfinției Tale.

— Aici te înșeli de bună seamă, moșule. Dumnezeu ascultă orice rugăciune spusă din inimă curată.

Gavrila Rozor se intristă, păru mai umilit și zise:

— Nu mă înșel. Rugăciunea mea nu-i ascultată. Și, chiar pentru asta am crezut să viu azi până la sfinția Ta. M-am rugat și n'am fost ascultat. De trei ani bat mătâni, de trei ani ajunez trei zile în săptămână și totuși nu-s ascultat. Plin de păcate trebuie să fiu ca cerul să-mi fie așa de neîndurat.

Popa Man tresări, privi curios la moșneag:

— Și care-i cererea Dumitale?

— „Of! nimica toată” suspină Gavrila.

— Te rogi, poate, ca nime din sat să nu mai injure numele cel sfânt al lui Dumnezeu?

— Nu, cererea mea e mai mică. Eu mă rog atâta ca Dumnezeu să facă dreptate.

— Și, nu face Dumnezeu dreptate?

— Pentru mine, nu! oftă bătrânul. „Chiar de aceea am venit la sfinția ta să te rogi în locul meu să se aleagă odată dreptatea.

— Dar bine, moșule, trebuie să-mi spui mai limpede despre ce e vorba, zise popa tot mai nedumerit.

— O nimica toată, răspuse Gavrila. Dumnezeu ști că am un petec de vie. A fost mai mare petecul, dar înainte cu trei ani mi-au luat niște vecini o parte pe nedreptul. Acum eu m'am rugat să se arete dreptatea.

— Cum să se arete?

— Ori-ori! oftă moșul. „Ori să-mi dee părteaua înapoi, ori să crape ceice mi-au luat-o pe nedreptul.

Popa făcu un pas înapoi și-l privi cu groază pe bătrân.

— Și, pentru asta te-ai rugat de atâta amar de vreme lui Dumnezeu?

— Cum ți-am spus, dar n'am fost ascultat. De aceea te rog pe dumneata să faci o slujbă ca să se arete dreptatea. Dumnezeu va asculta slujba unei fețe sfințite.

— Să-ți înapoieze părteaua? Dar eu am auzit că ți-au luat-o pe dreptate. A fost o parte dintr'o vie părăsită a lor.

— Minciuni, părinte, oftă moșul privind spre ușe.

— Bine, să fie minciună. Dar să zicem că Dumnezeu nu ascultă nici ruga mea și ei nu-ți vor da ce ți-au luat pe nedreptul. Dumneata ști că înaintea celui atotputernic bogățiile lumesti nu plătesc nimic.

— Atunci se va arăta dreptatea în cealaltă formă: vor crepa dușmanii.

— Și dumneata ai voi-o asta?

— Eu nu vreau decât dreptatea, șopti moșul.

— Și crezi dumneata că astfel de rugă sunt iertate? Că sunt creștinești?

— Omul privi un restimp la popa mirat, fără să-l priceapă.

— Nu ști că-i mare păcat și mare batjocură pentru numele lui Dumnezeu să-i ceri moartea altuia?

— Ce să fie păcat? Eu mă rog pentru dreptate! Nime să n'o calce în picioare! Dacă nici

Dumnezeu nu ne-ar ajuta în lupta pentru dreptate, cine să ne ajute? Că oamenii m-au neîndreptățit destul! Singur Dumnezeu e scăparea noastră.

Prețul tăcu un lung restimp, apoi zise:

— Nu pot să-ți fac slujba ce-mi ceri, bădicule.

— Ei, asta-i acum! făcu omul nedumerit.

— Eu sunt preot creștin și nu păgân; când ceri moartea vecinului ști dumneata cui te rogi?

— Lui Dumnezeu.

— Ghiavolului te rogi, ca păgânii. Ghiavolul face răul, nu Dumnezeu.

Gavrila Rozor rămase cu gura căscată.

— Dar atunci pentru ce e Dumnezeu în cer? Să nu ne ajute? Să nu facă dreptate? Nu-i el sprijinitorul nostru?

— Da, când cerem un lucru bun, nu însă când cerem ca vecinul nostru să crape. Asta e batjocură, nu e rugăciune.

— Sărac de mine, zise înfiorat bătrânul! Cine s'ar fi gândit la asta! El se ridică și pași încet spre ușe. Dar cu coada ochiului tot la popa: nu știa încă ce să creadă, și i-ar fi părut bine să-l rechemă popa, să-i spună c'a glumit și că-i face slujba.

Dar părintele Man nu-l mai rechemă. Rămase foarte scârbit în sufletul său și-i păru că zadarnic păstorește de atâția ani în Luncoșoara.

De atunci fu cu mult mai cumpănit în vorbe: cui să-i zică creștin bun și cuvios și cui nu. Și, cu groază în suflet, se convinge că parohienii lui sunt foarte aproape de păgâni, că nu-l pot pricepe de Dumnezeu decât părtaș al urilor și al răsunărilor omenești.

mitetului gust la cedeze r xat odat de amăr și că, Re într'osi astăzi”

Ma frunte cu mitetului melor al Miklós n tele part Băsești. atitudine tativelor zultate a

Diso

din Buc în 24 la pe la m se va în început teva pro disolvat se va or forme: s priare, s modifica executa adunări Camera mai la t

O im

kovich. culte și ordinații sterul re esențial s cum asup rilor sun țarau se tită, min

Ordin

mare im nemăghi pectivii ș punea c mântului admonier o a treia și-l rezer

Came

rătele, fil forma pr decurs fă

Cont

Primu

torcându- tului „Sz portul di în capital din Zagre pinat de și șefii de ventarea în palatul meazi au

În faț

a accentu- tlei și în Funcționa la inimă,

mitetului au impresia că primul ministru a fost îngust la suflet și că în unele chestiuni n'a voit să cedeze nimic din punctul de vedere principial fixat odată. Se mai plâng apoi, că multe chestiuni de amănunt n'au fost clarificate nici până astăzi și că, Românii, în mai multe privințe, vor ajunge într-o situație și mai nefavorabilă decât cea de astăzi”.

Mai mulți membri ai *congregației Sălăgiu*, în frunte cu contele Béldy Kálmán, și-au anunțat comitetului suprem demisia, deoarece cu ocazia ultimelor alegeri congregaționale baronul Wesselényi Miklós n'a reușit, în locul lui fiind ales președintele partidului nostru național d. *Gheorghe Pop de Băsești*. E un moment foarte elocvent în ce privește atitudinea maghiarimei din provincie în fața tratativelor contelui Tisza și în fața probabilelor rezultate ale acestor tratative.

Disolvarea camerei române. Ni se anunță din București: Camera română se va dizolva în 24 Ianuarie v. Noulle alegeri vor avea loc pe la mijlocul lunii Februarie. Noua cameră se va întruni pentru o scurtă sesiune pe la începutul lui April, pentruca să rezolve câteva proiecte de urgență și apoi va fi din nou dizolvată. Aceasta nouă disolvare a camerei se va ordona în vederea celor două mari reforme: sufragiul universal și legea de expropriare, pentru a căror realizare e necesară modificarea constituției, — ceea ce se poate executa însă numai în baza hotărârii unei adunări regnicolare, convocată în acest scop. Camera română se va întruni apoi, iarăș numai la toamnă.

O importantă ordinațiune a ministrului Iankovich. Se anunță din Budapesta: Ministrul de culte și instrucție, Bela Iankovich a adresat o ordinațiune către toți șefii de secție din ministerul rezortului său, prin care reduce în chip esențial sfera de activitate a acestora. Până acum asupra *numirilor, transferărilor și asemnărilor sumelor pentru profesori și învățători* hotărârau șefii de secție. Prin ordinațiunea amintită, ministrul își rezervă acum și acest drept.

Ordinațiunea mai cuprinde, și dispoziții de mare importanță privitor la închiderea școlilor nemaghiare. Până acum procedura era, că respectivii șefi de secție, dacă o școală nu corespundea cerințelor legale sau rezultatul învățământului nu era îndestulitor, ordonau după două admonieri, închiderea ei. Ministrul ordonă acum o a treia admoniere, iar dreptul de închidere și-l rezervă și-și.

Camera ungară a ținut ieri și azi ședințe paralele, fiind la ordinea zilei proiectul despre reforma presel. Desbaterile în ambele ședințe au decurs fără nici un moment mai important.

Contele Tisza în Zagreb.

Arad, 20 Ianuarie.

Primul ministru ungar, contele Tisza reînforcându-se dela lansarea pe apă a dreadnoughtului „Szent István”, ce a avut loc Sâmbătă în portul din Fiume, a sosit Duminecă dimineața în capitala Croației. În salonul de curte al gării din Zagreb primul ministru ungar a fost întâmpinat de către banul Croației baronul Skerlec și șefii de secție din guvernul croat. După bineventarea obișnuită contele Tisza a fost condus în palatul banilor, unde la orele 9 înainte de amiază au avut loc recepțiile..

În fața fiecărei deputațiuni, primul ministru a accentuat interesul ce poartă dezvoltării Croației și încheierea înțelegerii croato-maghiare. Funcționarilor comuni, mai cu seamă, le-a pus la inimă, să se țină strict de legile, cari nor-

mează chestia limbei oficiale, iar pe funcționarii dela căile ferate i-a făcut atenți, că guvernul dorește ca dorințele juste ale populațiunii să fie împlinite și ca să se evite orice provocare de nemulțumiri.

La orele 12, după o scurtă preambulă prin oraș în socitatea banului Skerlec, primul ministru a luat parte la ședința coaliției croato-sârbe, convocată în edificiul dietei croate. Contele Tisza a fost întâmpinat cu strigăte de „Zivio”, la intrarea lui în sala de ședințe. Deputatul Mazuranici l'a bineventat pe primul ministru în limba croată și germană, exprimându-și convingerea, că executarea deplină a înțelegerii încheiate va avea influința cea mai bună pe viitor.

Contele Tisza răspunzându-i a accentuat importanța colaborării în interesul uniunii Croației și Ungariei, ca aceste unite să poată rezista evenimentelor viitoare. Primul ministru i-a rugat pe membrii coaliției să-l onoreze și pe viitor cu încrederea lor.

După amiază, contele Tisza a vizitat instituțiile culturale galeriile de artă și universitatea.

La orele 6 a avut loc un banchet festiv, dat în onoarea primului ministru din partea baronului Skerlec.

La acest banchet a fost invitat și șeful fracțiunii starceviane a partidului autonom, Dr. Mile Starcević, care însă a refuzat să ia parte.

În cursul banchetului s'au ținut toasturi obișnuite la astfel de prilejuri, accentuându-se întărirea prieteniei și a bunelor relații dintre Croația și Ungaria.

După banchet a mai avut loc și o reprezentație festivă în teatrul național croat. Noaptea târziu primul ministru, însoțit de secretarul său Dr. Latinovits a plecat din Zagreb cu acceleratul la Budapesta.

În vreme ce locuitorii capitalei croate — după cum se anunță — s'au arătat impasibili față cu vizita primului ministru, partidul social-democrat a ținut o adunare demonstrativă împotriva vizitei contelui Tisza. Adunarea aceasta, la care au luat parte afară de muncitori, studenții naționaliști și frankiști, a avut un decurs zgomotos. Între alții a vorbit și Dr. Dušan Popović, membru al coaliției croato-sârbe, declarând că partidul său n'a abandonat din program sufragiul universal, ci va lupta și de aici înainte pentru realizarea lui în spirit democratic și liberal.

Oratorul coaliționist a fost întâmpinat din partea frankiștilor cu dezaprobări sgomotoase. Tulburătorii ordinii au fost însă scoși afară la ordinul președintelui adunării.

Ceilați oratori s'au declarat cu toții împotriva politicii contelui Tisza.

Adunarea socialiștilor s'a dizolvat dealtecum în liniște.

Coaliția croato-sârbă despre contele Tisza.

În legătură cu vizita contelui Tisza în Zagreb, mai mulți membri distinși ai coaliției croato-sârbe au făcut declarații, cari reoglinesc impresia ce a făcut-o primul ministru în cercurile majorității din saborul croat.

Președintele saborului Dr. Medaković are speranța cea mai mare că înțelegerea încheiată va fi durabilă. Are toată încrederea în contele Tisza.

În acelaș senz s'a declarat și Dušan Popović, care între altele a mai adăugat că deputații croați din parlamentul ungar nu intră în partidul muncii, deoarece aceasta nici nu e în interesul guvernului ungar.

Mai interesante sunt însă declarațiile contelui Kulmer, vice-președintele coaliției croato-sârbe, care a spus următoarele:

A lipsit un Francisc Deák ca Ungaria și Croația să se poată iarăș înțelege. Primul ministru — cel puțin, în ce privește concepția lui privitoare la raportul ungaro-croat — e o individualitate de natura lui Francisc Deák... Convingerea mea e că primul ministru va avea o simțire pentru mizeriile economice ale nenorocitei noastre țări înapoiate.

Presă austriacă și tratativele contelui Tisza cu Românii.

— Dela corespondentul nostru special. —

Viena, 19 Ianuarie.

Tratativele dintre contele Tisza și conducătorii partidului național român sunt urmărite cu un interes viu din partea opiniei publice vieneze. Presă vieneză publică zilnic știri în coloane lungi despre stadiul tratativelor și substratul acestora. Nedesmintindu-se din nici o parte aceste știri, contradicătoare între sine, s'au format o mulțime de basme și legende în jurul „acțiunii de împăcare” a contelui Tisza. Acum, se vede, cât de neorientată e partea cea mai mare a publicului vienez în ce privește stările din Ungaria, căci altcum nu se poate imagina cum acest public poate să dea crezământ știrilor, ce se lansează despre afirmativele condițiuni ale păcii dintre Români și guvernul ungar. E chiar de tot comică știrea ce o dau cu cea mai mare seriozitate unele ziare vieneze, după care, Românii, în caz dacă vor încheia pace cu contele Tisza, „vor trebui să facă și ei, de sine înțeles, concesii”. Dar, cum poate cineva să dea ceva, când el nu posedă nimic.

Programul politic al Românilor cuprinde pretențiuni, a căror împlinire e o necesitate pentruca ei să poată exista și să se poată dezvolta ca popor.

Ceea ce pretind Românii e minimalul necesar pentru existența lor națională, din care ei nu mai pot ceda nimic. Dar numind „concesiuni” aceea ce contele Tisza dorește să asigure Românilor, se înfașează intenționat fals întreaga situație. E vorba doar numai de înzestrarea Românilor cu cele mai primordiale drepturi cetățenești, cari până acum le erau tăgăduite. Presă vieneză pune însă într-o lumină falsă chiar esența chestiei. Obiectul tratativelor actuale dintre contele Tisza și Români e de așa natură, încât poate fi vorba numai de un compromis, iar despre o împăcare româno-maghiară în nici un caz. Căci nu numai partidele opoziționiste nu voiesc nici să audă despre o împăcare cu Românii, ci chiar și în sânul partidului guvernamental s'a ivit o mișcare împotriva politicii contelui Tisza față de naționalități. Toți prietenii Românilor, din Austria doresc din toată inima o îmbunătățire a situației poporului românesc, dar numai prin o pace cinstită, care să lase neatinsă independența lor națională.

Austriacus.

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod

CLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și eu plătit în rate favorabile,

Ordinează ziua întregă.

(87-)

Testamentul lui Nobel.

De martorul lui testamentar inginerul Leonard Hwass.

Când am făcut cunoștința lui Dr. Alfred Nobel la Paris în anul 1894, acesta nu era stăpânit încă de nici un gând de moarte. Avea atunci 61 de ani și era un bărbat plin de vigoare spirituală, și urmărirea cu cea mai mare atenție toate progresele în lucrarea culturală a popoarelor. Și cu toate acestea mi se vesti într-o zi spre cea mai mare a mea surprindere, că Nobel purta deja în buzunar proiectul pentru testamentul său de 40 de milioane. Spiritul lui vigیل câștigase un viu interes pentru o invenție, pe care o aflasem eu împreună cu prietenul meu, care mai trăiește și azi în Suedia, inginerul Robert Strehenert.

Reușisem să fabricăm din celuloză un fir pentru ciorapi incandescenti, ceea ce ne apropiase de problema, de a produce tot din celuloză și mătase artificială. Acesta a fost incidentul care a avut de urmare întâmplarea mea cu Nobel la Paris. El imediat înțelese importanța planurilor noastre, și absolut din îndemnul propriu, se oferă a ne pune la dispoziție pentru experimentele noastre viitoare o sumă mai mare. Dar, când prietenul meu Strehenert, declară, că mijloacele noastre ne sunt încă insuficiente, el care era formal asaltat din toate părțile cu rugări pentru ajutoare bănești, se părea, că prinse față de noi doi o încredere personală mai adâncă. Într-o zi ne mărturisă, că avea lipsă de iscăliturile unor bărbați demni de încredere, mai bucuros a două suediani compatrioți, cari să-i subscrie ca martori un document foarte important. Ii trebuia, cum zicea doi oameni sănătoși și integri, cari să poată adevări încă mulți ani mai târziu, că acest document l'a scris el însuși în plină conștiință și cu rațiunea clară, și că, după cum adause, zimbînd ironic, să poată dovedi că n'a fost nici o leacă smintă când l'a făcut.

Nobel prezăzuse, durere, aceste pretexte, sub cari s'ar putea ataca testamentul lui, cari de fapt s'au și folosit după moartea sa întâmplată 2 ani în urmă, dar mulțumită Domnului, fără succes. Cu toate acestea procesele intentate au ținut totuși vre-o cinci ani în loc executarea testamentului său, pe care prietenul meu și eu l'am iscălit ca martori după voința și dorința lui în localurile dela Société Suedoïse, a clubului suedez din Paris.

Testamentul a fost scris în limba suedeză, și prevedea, ca din suma testată de 36 milioane cor. suedeze (circa 48 milioane cor. austriace. N. Trad.) numai un milion să revie la rudenii, iar restul întreg să fie folosit pentru scopuri culturale.

Fiindcă și eu mi-am pus iscălitura sub acest cel mai mare testament cultural din lume, simt o datorie de conștiință, a lucra într'acolo, ca testamentul să se execute conștiincios cu intențiile testatorului.

În scurtă vreme nu va mai trăi nici un contemporan al lui Nobel. Față cu executorii testamentari ai lui Nobel am stîmă personală deplină, căci lucrarea lor nu e ușoară. Dar an de an simt tot mai dureros, că nu-și săvârșesc această lucrare grea în direcția voinței și firei marelui mort.

Căci nimenea nu face mărturie mai departe de textul verbal al testamentului, de spiritul creatorului său, o datorie ce mi se impune mie care am iscălit ultima sa voință. Când se vor duce la vecinică tăcere și cei din urmă martori, nu va mai putea lămuri nimenea hotărârile viitorilor administratori.

I s'a reproșat pe nedrept lui Nobel, că ar fi fost un socialist intelectual. Nu este așa, el n'a fost socialist nici în înțeles intelectual, nici în senz politic, ci el a fost o natură social-economică. Acest cuvânt spune toată firea și voința lui. El a fost un aristocrat german, un tăcut și subtil gânditor. A fost un individualist curat, care nu și-a pus nădejde în ridicarea maselor, ci în întărirea persoanelor de valoare. El voia, cum spunea adeseori, să usureze „visătorilor viața”. Sub acești „visători” înțelegea spirite, cari își îndreptau gândirile spre țeluri mari și ideale. Poetii și descoperitorii, cari neștiind utiliza practic viața se prăpădesc în mizerie, adeseori în cea mai îmbelșugată comoară de idei și talente.

Deci premiul Nobel să nu se dea, și aceasta e prima teză ce vreau să o stabilesc, ca martor testamentar al lui Nobel pentru toate timpurile, să nu se dea de exemplu ca „premiu de onoare”, ci ca premiul de promovare pentru o nouă muncă salutară.

Este un non sens a căuta întotdeauna pe cel mai mare. După acest principiu premiul Nobel, dacă exista înainte cu 100 de ani, sigur s'ar fi conferit în Germania lui Goethe celui bogat, iar nu scriitorului Schiller. Acest exemplu arată evident ce vreau să zic și ce trebuie să spun. Nobel desigur s'ar fi întrepus cu pasiune pentru Schiller, pe când Academia din Stockholm sigur l'ar fi onorat pe Goethe,

ceea ce n'ar fi corespuns principiilor social-economice ale lui Nobel.

După impresiile mele, Nobel, care singur a scris poezii frumoase în limba suedeză și engleză, cari, durere, au rămas necunoscute. Nobel, zic, înțelegea sub un „poet” mai mult un liric idealist, nobil, care ne înalță sentimentele și care foarte rar e dotat și cu bunuri materiale, decât pe dramaturgii și romancierii moderni bogați în venite. La tot cazul hotărâtor n'avea să fie renumele și gloria, ci potența poetică evidentă, care luptă spre atingerea unor scopuri superioare. În ori ce caz el dorea să fie excluse dela premii existentele cu renume mondial, cari trăiesc în referințe bune și deja asigurate. Aceasta este teza mea a doua.

Căci, dacă Nobel chiar rudenilor lui le-a lăsat numai o mică parte din avere pe motiv, că toate erau avute, apoi nu putea ca să facă fundațiunea lui pe seama celebrităților, cari asemenea sunt dăruite cu averi.

El îmi spunea odată: „Când cineva care e în stare și are și voința să creeze ceva, dispune de 150.000 coroane, atunci poate singur să-și croiască o cale în lume. Dacă cu această sumă nu a ajuns la scop, atunci alte sume și mai mari în asemenea mîni sunt numai un pericol.

În fața acestei păreri raționale, deci ce scop are, ca poetilor sau inventatorilor, cari posed deja sute de mii sau chiar milioane, să li se mai arunce încă în poală 150.000? Cu toată asprimea protestez împotriva folosirii averii lui Nobel în acest chip! Premiul și interesele averii mele voi să fie erezii mei intelectuali, zicea Nobel, care n'avesese copii. Dar eu sunt convins, că dacă ar fi avut copii, sigur le-ar fi lăsat destul. Dar cea mai mare parte din milioanele sale ar fi jertfit-o pentru binele comun. Însă niciodată nu i-ar fi venit în minte, ca interesele donațiunii lui să le distribuie la oameni, cari sunt și mai bogați, de cum ar fi fost de plădă proprii lui copii după moartea sa.

Dar vezi astă durere s'a întâmplat, și p'aci era să fie premiați, cum fuseseră propuși Emil Zola și contele Tolstoi, ca altă dată polonul Sinkiewicz, care trăiește într'un castel de cavaleri, iar acum bogatul patrician indian Tagore. Cel mai mare inventator, care trăiește azi este de sigur Edison. Dar Nobel ar fi răs cu hohot, și ar fi considerat de o glumă rea făcută pe socoteala testamentului său dacă, ar fi fost premiați Edison care poate e azi și mai bogat, de cum a fost Nobel însuși.

Scopul lui Nobel a fost să ferească oameni talentați, dându-le din vreme posibilitatea unei vieți fără de griji și fără de muncă laterală stăjenitoare în productivitatea lor mai nobilă. Inventatorul să-și poată construi laboratorul lui, iar poetul un cămin propriu. 150.000 coroane dau un venit anual de minimum 6000 coroane, va să zică zilnic 16-17 coroane, cari sunt totemai suficiente pentru o existență liniștită burgheză, care să-ți dea puterea de a munci mai departe.

Aceasta mă aduce la teza a treia, pe care aș dori să o stabilesc pentru o direcție permanentă. Singura plăcere a lui Nobel, care o găsea în testamentul lui era conștiința, ca bogăția lui moartă să devie un izvor viu pentru noi și mari puteri de activitate omenască.

El zicea: „Eu vreau să folosesc averea mea pentru binele omenimei”. Binele omenimei însă se întemeiază singur pe o muncă continuă. Despre acest adevăr nu era nimenea mai convins decât Nobel însuși, care fu răpit de moarte la masa lui de lucru. De aceea teza mea a treia este acest advertisement. Dați premiul numai acelor bărbați, dela a căror muncă se poate aștepta încă un mare rod pentru omenime! Așa a vrut și Nobel. Dorința lui a fost să îngrijească fiecare mlădită tânără răsărită pe arborele cultural al omenimei, iar nu să îmbrace în hârtie de aur ramuri bătrâne așa numai de paradă. Bani lui au fost mențiți să lucreze mai departe spre binele omenimei. Deci nu în felul cum s'au folosit la premiarea lui Mogens cel de 82 de ani și a lui Carducci în vîrstă de 70 de ani, căci repede au ajuns în moștenirea unor rudenii fără de nici o valoare pentru cultura mondială. Premiile Nobel nu pot să fie semne de distincțiune, nici decorații pentru veterani, ci ele trebuie să fie motori de muncă pentru binele omenimei.

Presa tuturor țărilor ar trebui să lucreze în această direcție, ca să facă un fel de pebisic din cercul cetățenilor, căutând astfel pe cel mai demn și puternic spirit, care e sufocat de mizeriile vieții, și ridicându-l pe pavăza poporului său să-l arate lumii spre a-l cunoaște.

Dacă în acest chip dintre toate națiunile lumii an de an va răsuna tot mai mult numele aceluia demn până la Stockholm, se va usura și munca executorilor testamentari ai lui Nobel. Iar atunci aceștia nu vor mai avea o astfel de situație dificilă, ca să caute ca până acum după nume ce stau deja fixe și sigur pe firmamentul cultural al lumii.

După „Die Woche” Nr. 2—1914.

Situația gravă în Bulgaria.

Detronarea țarului Ferdinand iminentă.

Dispariția țarului Ferdinand. — Svonuri că ar fi fost asasinat.

Arad, 20 Ianuarie.

Dacă sunt adevărate știrile rusești despre agitațiile antidinastice în Bulgaria, atunci situația în Bulgaria e foarte gravă. Acolo s'a declarat pe față lupta de dominațiune între Rusia și Austro-Ungaria. În adevăr nu poate fi alta cauza turburărilor politice din regatul bulgar. Guvernul Radoslavoff care a încheiat pacea și a scăpat Bulgaria de pericolul dispariției ca stat, n'ar avea nici un motiv serios să fiș silit a se retrage. Mai curând s'ar putea presupune că acest guvern va sta îndelungă vreme la conducerea Bulgariei, dacă ar fi judecat după faptele lui. Dar guvernul Radoslavoff n'are numai meritul de a fi încheiat o pace onorabilă în împrejurările cele mai grave pentru Bulgaria; el mai are și demeritul de a fi partizanul unei politici de apropiere de Austro-Ungaria și întreita alianță. Politica aceasta nu poate conveni Rusiei și de aceea vedem puse în mișcare toate partidele fără busolă politică din Bulgaria și resturile partidelor rusefite compromise atât de rău prin politica disperată a dlui Danef. Ziarele rusești ne spun că atunci când primul ministru a comunicat dizolvarea Sobraniei, agrarienii și socialiștii s'au declarat foarte nemulțumiți, iar reprezentanții statelor străine, în afară de reprezentanții Austro-Ungariei, au părăsit în mod ostentativ loja diplomatică.

Nu ne îndoiim că așa au procedat reprezentanții statelor din întreita înțelegere. Regele Bulgariei admitând dizolvarea Sobraniei deabia după o lună de existență, pentru a încerca prelungirea existenței guvernului Radoslavoff, a marea și mai mult politica austro-filă ce o urmărește.

Că vor fi turburări în Bulgaria, că mișcarea antidinastică va crește, — nu se îndoeste nimeni. Rusia are puternice motive ca politica austro-ungară să nu stăpânească în Balcani.

Dacă regele Ferdinand va fi silit să abdice, viitorul tot nu va aduce liniște în Bulgaria. Alte turburări vor urma, până ce oamenii politici bulgari, adevărații oameni de stat, dacă există, se vor hotărî să nu mai facă politică altora, ci numai pe a lor. Cât timp căma Bulgaria va oscila când spre Petersburg, când spre Viena, statul va fi mereu în pericol și necontent în conflicte cu vecinii.

O politică de pace cu vecinii și bazată numai pe interesele pur bulgărești, va fi singura în stare să dea liniștea necesară acestui stat atât de puțin sigur pe liniștea și destinele lui.

Moscova. — „Ruskoje Slovo” publică știri senzaționale asupra situației din Bulgaria. După dizolvarea sobraniei, fapt ce a produs mare surprindere în cercurile deputațiilor, agrarienii și socialiștii au început o agitație antidinastică, ținând întruniri secrete, în cari se discută asupra înfăpturării familiei domnitoare.

Opinia publică consideră dizolvarea sobraniei ca o lovitură de stat. Se prevăd grave evenimente în toată Bulgaria.

S'a remarcat foarte mult faptul că în momentul când Radoslavoff a ceit ucuzul relativ la dizolvarea sobraniei, toți diplomații străini au părăsit loja diplomatică, în care nu mai rămăsese decât ministrul austro-ungar Tarnovski. După ridicarea ședinței Tarnovskl a conferit timp îndelungat cu membrii guvernului.

Viena. — Știrile sosite diplomaților de aici asupra stărei de lucruri din Bulgaria dovedesc un nou eșec al politicii austro-ungare în Balcani.

Acum detronarea lui Ferdinand este sigură, nu se mai poate nici împiedeca, nici amâna, și acest al treilea eșec însemnează o înfrângere definitivă a diplomației Austro-Ungare.

Bulgaria republică, va reintra în sfera de influență a Rusiei, reintregind blocul balcanic, în care de aci înainte trebuie socotită România ca factorul precumpănitor. Iar apropiatul războiu austro-rus, și că el este azi foarte aproape nu

se mai l...
să comp...
rusă.

Bucu...
trigi aus...
mic. Tar...
novăția...
vocatoru...
tra aliaț...
tre arma...
produs...
orice dul...
propaga...
telor no...
mand, in...
frânt și...
sutele d...
ură groz...
dinand.

A m...
dinand,

Dar...
bunătoa...
singur n...
ori unde...
ru nu g...
sânge p...

O te...
tatea du...
că imed...
a fugit d...

Ac...
zent, a...
Ferdina...

Pân...
lucruri...
cercuril...
fera pol...

Tea...
a provo...
stul de

No

Ni s...
oficial...
mită d...
doilea...
este de...
fost ins...
cretul c...

P

Prin...
nală, r...
La...
Avă...
sub Nr...
Am...
Art...
tari de...

D...
ceril...
finante...
interne...
agricul...
partan...
Angele...
Victor...
G. Du...
tiunii.

Art...
ministr...
decret.

Ka

K

cea...
cu

se mai indoeste nimeni, Austro-Ungaria trebuie să compeze a avea contra ei nu numai armata rusă.

București. — Pentru a deluca ultimele intrigi austriace, Rusia n'a avut să inventeze nimic. Țarul Ferdinand oricât și-a descărcat vinovăția pe Dr.-ul Danef, era cunoscut ca provocatorul principal al nenorocitului războiu contra aliaților. Faximilul ordinului său secret către armată, de a ataca pe aliați, faximilul produs de întreaga presă europeană, a risipit orice dubiu asupra acestui adevăr. Și acum, când propaganda electorală a dus până în fundul satelor noutatea gravei răspunderi a lui Ferdinand, întreaga durere națională a poporului înfrânt și umilit, și întreaga jală a acestui popor sutele de mii de morți, s'au transformat într-o ură grozavă, într-o ură păgână, contra lui Ferdinand și contra Austro-Ungariei.

A mai rămâne pe tronul Bulgariei, fie Ferdinand, fie moștenitorul său este astăzi exclus.

Dar cine cunoaște ce însemnează furia răsunătoare a poporului bulgar, nu se indoeste un singur moment că ea îl va urmări pe Ferdinand ori unde s'ar afla, chiar peste graniță. Bulgarul nu înțelege răsunarea fără să scalde în sânge pe dușmanul său.

O telegramă din Sofia, care reproduce noutatea după ziarul „Balkanska Tribuna”, anunță că imediat după disolvarea Sobraniei, Ferdinand a fugit din Sofia, fără să se poată ști unde s'a dus.

Aci această știre, nedesmințită până în prezent, a făcut să se acrediteze șvonul că țarul Ferdinand a fost asasinat.

Până în momentul când vă comunic aceste lucruri, nici o știre mai bună nu s'a primit în cercurile diplomatice, din care cauză și atmosfera politică e apăsătoare și enervată.

Teama de noi complicațiuni internaționale a provocat la bursă, în ultimele zile, scăderi destul de importante.

Noul guvern român.

Arad, 20 Ianuarie.

Ni se emunică din București: „Monitorul oficial” publică decretul prin care a fost primită demisia cabinetului Titu Maiorescu. Al doilea decret publicat de „Monitorul oficial” este decretul prin care d. Ion I. C. Brătianu a fost însărcinat cu alcătuirea noului guvern. Decretul e următorul:

Președinția consiliului de miniștri.

Carol I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate:

Având în vedere decretul Nostru de astăzi sub Nr. 66,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Sunt numiți miniștri ai Noștri secretari de stat:

D. Em. Porumbaru, la departamentul afacerilor străine; E. Costinescu, la departamentul finanțelor; V. G. Morțun, la departamentul de interne; Al. Constantiensu, la departamentul agriculturii și domeniilor; Al. Radovici, la departamentul industriei și comerțului; Dr. C. Angelescu, la departamentul lucrărilor publice; Victor Antonescu, la departamentul justiției; I. G. Duca, la departamentul cultelor și instrucțiunii.

Art. II. Președintele consiliului nostru de miniștri este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 4 Ianuarie 1914.

Carol.

Președintele consiliului de miniștri.

Ion I. C. Brătianu.

După cum am anunțat, contrar primei deciziuni, jurământul nouilor miniștri a avut loc Sâmbătă seara la orele 6. Miniștrii au sosit la această oră, pe rând în automobile. Pe trotuarele din fața Palatului regal era un numeros public de curioși, alcătuit din trecătorii obicinuiți ai cărei Victoria.

După depunerea jurământului, miniștrii s'au despărțit, rămânând să se întrunească în consiliu Duminecă la orele 10 dimineața.

În acest consiliu s'au făcut numirile secretarilor generali și ale prefecților, și s'a decis data alegerilor, cari vor avea loc la începutul lui Februarie.

Mâne, Mercuri vor avea loc solemnitățile instalării nouilor miniștri la departamentele respective. Este probabil că tot mâne, Miercuri, d. Ion I. C. Brătianu va lucra cu regele, căruia îi va supune spre semnare decretul nouilor numiri.

Guvernul nou al României, care vine la cârmă statului după acela al colaborării conservatoare alcătuite în vederea unui anumit scop politic, este prezidat de șeful partidului liberal, d. I. C. Brătianu.

Prezidentul actual al consiliului de miniștri are o viață politică în care se reflectă nevoile țării înțelese de o inimă cu adevărat românească, și de un spirit, care caracterizează pe adevăratul bărbat de stat. Intrat pentru prima oară în parlament, la întâiul colegiu de Gorj în 1895, expune de pe atunci idei cu totul superioare. „Prima solicitudine”, spunea tânărul parlamentar, o merită țărănul, el care mai mult suferă de răul actual, și de ale cărei puteri depinde viitorul național, căci viitorul unui stat democratic nu e pe deplin asigurat, decât când în fiecare suflet există conștiința solidarității naționale”. Principiile și solidaritatea socială, și de înălțare a păturei țărănești au fost astfel primele convingeri cu cari a debutat în viața politică șeful actual al partidului și guvernului liberal.

Luând în 1897 pentru prima oară portofoliul lucrărilor publice, d. I. I. C. Brătianu trece apoi la domenii la externe, la război și la interne, dovedind în fiecare minister o vie pricepere a nevoilor, și o profundă cunoștință a problemelor ce agită un stat modern. De altfel d. I. Brătianu și-a legat numele de marile reforme agrare ce au fost făcute după anul 1907, și aceste reforme alcătuite în greaua atmosferă politică ce a urmat după anul tragic ne arată energia și puternica voință pe care actualul președinte de consiliu o desfășură pentru a desăvârși marile sale concepțiuni politice. Această energie și puternică voință de care a dat dovadă d. I. I. C. Brătianu, sunt cu modul acesta o puternică cheazășie a realizării celor două puncte de program în virtutea cărora partidul liberal a venit la cârmă: reforma agrară și modificarea sistemului electoral.

D. Ioan I. C. Brătianu este în toate privințele continuatorul, cu adaosul timpului, al operii marului său părinte, făuritorul României de astăzi.

Această puternică iubire de țară, aceeaș permanentă grijă de demnitatea ei, o neînfrântă energie și-o identică putere de a înțelege probleme mari și urgente cari caracteriza figura reprezentativă a lui Ioan Brătianu-tatăl, le regăsim în activitatea politică a șefului de astăzi al partidului național-liberal. Înzestrat cu cea mai vie conștiință a demnității unui partid de guvernământ de însemnătatea celui liberal, d. Ioan I. C. Brătianu niciodată nu a venit la cârmă decât atunci când interesele țării l'au chemat și a părăsit puterea în așa fel, încât a putut din primele zile ale retragerii în opoziție, să exercite un rol de controlor necesar al activității eventualului guvern.

D. Ioan I. C. Brătianu cu via intuitivă a viitorului, simțind lacunele unei organizații sociale, dar având o largă compresiune a soluțiilor mari și ferice, este venit la cârmă țării în niște momente cari vor constitui noi pagini de glorie în istoria, și până acum destul de bogată, a partidului național-liberal.

Împrejurările politice actuale cer mai mult decât ori când o minte purtată în regiunile senine ale idealului, căci situația economică țării este, pe de-o parte, intolerabilă, iar, pe de altă parte avântul țărâniei și disciplina ei cetățenească, dovedită în ultimele evenimente, cer o altă alcătuire socială decât aceea de astăzi.

Bărbatul de stat menit a da o soluție conformă patriotismului tuturor, și nevoilor mari ale țării sale este tocmai acela care a luat președinția cabinetului liberal, cu încrederea M. S. regelui Carol și a întregii țări. D. Ioan I. C. Brătianu e o mare figură politică ce de pe acuma și-a marcat un rol mare în istoria socială a tânărului stat român.

Din Rodnaveche.

La poalele Carpaților aproape de isvorul Someșului mare, e situată frunțașă comună Rodnaveche, pe care mâna măiastră și darnică a naturii, în aceasta cetate de pază a neamului a îmbogăți-o cu multe și măndre pagini. Locuitorii acestei frunțașe comune sunt Români și Unguri, dintre cari unii sunt colonizați de stat pentru minele de fier de aici, iar alții — dintre Români — lăsându-și portul frumos românesc și lucrând și ei la minele de fier încetul cu încetul și-au lăsat neamul. Acești urmași ai lui Árpád notez că nu știu limba statului, ci vorbesc și ei frumoasa limbă românească. Deși sunt puțin, s'a îngrijit statul de viitorul lor. Le-a făcut o școală de stat cu 6 puteri didactice. Unelele guvernului unguresc ca: protopretorele Hozsda György — român din Maramureș — ca să-și facă merite patriotice și-a dat niziunța din toate puterile, ca școala noastră confesională să o nimicească, necăpătând ajutor dela stat pentru învățători. Cutez să spun, că îi și succedea, dacă nu era în fruntea comunei harnicul și neobositul luptător M. O. d. Dănilă Malaiu paroh, căruia în mai multe rânduri i-a descoperit protopretorele român Hozsda planul său de a nimici școala românească, făgăduindu-i în schimb, că îi va ridica congrua, și va căpăta salar gras pentru catehizarea pruncilor dela școala de stat. Nelăsându-se M. O. d. paroh Dănilă Malaiu ademenit de planul mârșav a protopretorelui Hozsda, acesta a început a-și face partidă poruncind celor dela primărie și în deosebi notarului substituit Vics Lörincz — român — că numai unde vor putea să-i deie în cap părintelui Malaiu.

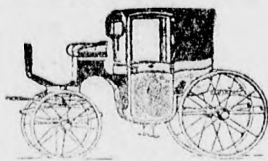
În toamna anului 1912 a venit în Rodna tânărul însuflețit Ionel Rișca, care văzând că aici ar fi teren de muncă și-a pus toate puterile și a înghiebat din tinerime un puternic și bine organizat cor bisericesc, ea și care nu mai e pe valea Someșului. Dar peste un an a trebuit să meargă la miliție, iar frumosul cor trebuia să piară din lipsa de conducător. Văzând lucrurile acestea tânărul absolvent de teologie Atanasie Sângeorzanu din Rodna-nouă a venit la ei și nu i-a lăsat orfani, a continuat munca începută de I. Rișca, nu s'a cruțat pe sine, făcând în toată săptămâna — cel puțin de 2 ori — un drum de 7 klm. nefiind sprijinit de nime, afară de iubitul nostru părinte sufletesc. Cu acest cor a hotărât să facă o producțiune muzicală-teatrală pe ziua de Anul-nou (14 Ianuarie st. n.), ca din venitul acesteia să pună bază unei biblioteci populare și a unei reuniuni de cetit. Avzând dușmanii lucrurilor românești Vics—Hozsda despre planul frumos

Ka 12.

Telefon Nr. 457.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară
cu putere electrică TEMESVÁR-GYÁRVÁROS,
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelâr, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurile gratis și franco. — Cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate

au încercat în tot modul să zădărnicească. Astfel Vics a poruncit tuturor membrilor din primărie, că el va da o clacă pe ziua de Anul-nou seara, deodată cu petrecerea și atunci toți să se prezinte la el și să nu meargă la petrecere. Acești fruntași negândindu-se la ceea ce fac au ascultat de porunca lui Vics, ba au înrădănit și pe alții să nu meargă acolo zicând că și așa acolo trebuie să plătească, pe când la Vics beau și mămălea în cinste.

Efectul muncii și a străduinței dlui Atanasie Sângeorzanu l-au constatat străinii, cari au luat parte la această producție.

Deși nu a avut un succes material așa de frumos, suntem mulțumiți că a avut succesul moral dorit.

E drept că cei mai mari dela administrație nu au sprijinit această manifestație a Românilor, care a avut un scop așa de măreț, dar știm că Dumnezeu cel de sus, cât de târziu, le va schimba mintea.

Coresp.

Scrisoare din Graz.

Graz, 17 Ianuarie.

În presara Anului-Nou, societatea academică-literară „Carmen Sylva” a studenților români dela universitatea din Graz, a ținut o convenire socială în sala dela „Schwechater-Bierhalle”. Societatea noastră având chemarea să țină strânsă legătură între frunții rom. ai Bucovinei și Ardealului, da prin aceste conveniri posibilitatea diferitelor familii românești stabilite aici să se cunoască și prin noi să țină tare legătura cu trupul neamului românesc.

Un adânc sentiment de bucurie ne inunda ființa văzând simpatia cu care a răspuns colonia română invitației noastre. Au participat toate familiile, prin ce s'a adevărat pe deplin fericita inițiativă a comitetului din anul acesta: de a se ține din când în când, la sărbători mai mari, câte o convenire de felul celei de acum.

Dintre participanți remarcăm familia dlui Teodor Gribowsky, consilier superior la tribunal, care se interesează de aproape de mersul societății noastre, dându-i tot sprijinul, moral și material. D. Ioan Iovescu, general-major în penziune, adânc impresionat de manifestația românească a tinerimii, a binevoit a se înscrie între membrii fondatori ai societății.

Îmi îndeplinesc o plăcută datorie, amintind, între mulții oaspeți, familia văduvei dne Brote, Italiancă de origine, măritată după căpitanul Brote, un membru al familiei Broteștilor, ajungând în Sibiu, iar mai târziu în Alba-Iulia, și învățându-ne cu ușurință limba și obiceiurile, dna Brote e plăcutul și nelipsitul oaspe al convenirilor noastre.

D. Iosif Stoichiția, președintele societății, bine-venitează oaspeții în cuvinte frumoase. Își exprimă bucuria, că poate vedea întreaga colonie, întrunită spre a serba împreună încheierea unui an atât de bogat în evenimente mari pentru neamul nostru, dar în același timp, un an, ce înregistrează, afară de moartea a doi fruntași ai literaturii noastre, și pierderea în vece neuitatului nostru Vlaicu. Ca ceilalți, cari au trecut, un an de bucurii trecute și de dureri rămase, a fost și anul acesta.

Mai târziu apoi fiica dnei Brote, cu o uimitoare îndemnare artistică a cântat la violină cu candidatul de adv. Gribowsky un duett, precum și câteva bucăți din Schumann, acompaniați fiind la pian de dna Brote. Cu deplin succes a executat la violină d. Gribowsky și „Ballada” de Porumbescu și „Doina Oltului” de Vasiliu, cu acompaniamentul la pian al dnei Gribowsky.

În entuziasmul general și spre bucuria deplină a tuturor s'au cântat câteva strofe din „Deșteaptă-te Române”, fără teama de-a interveni vre-un jandarm, care ar putea vedea periclitat „statul național”. D. Emil Neagos a cântat frumos o doină „cum se cântă în sat la noi”, care a plăcut mult publicului:

Du-te bade și te culcă
Nu-mi ținea umbră la furcă!
Du-te și te odihnește,
Că de gură nu-i nădejde”.

Iar d. Stoichiția a declamat cu pricepere câteva anecdote de Speranță, în aplauzele îndelungi ale tuturor.

Încununiată de cercul de studenți, dna Brote începu să ne spună evenimente din vremi bătrâne pentru noi, despre o adunare dela Blaj și despre Memorand, amintind numele mai multor bărbați, începând cu Lucaciu, Coroian etc. cari au suferit în temnița din Vat.

Pe la ora 1 din noapte d. președinte mulțumește publicului ce se pregătea de plecare, pentru asistența cu care ne-a onorat, și dorește tuturor An-Nou fericit. S'a depărtat fiecare îndestulit de cele văzute, lăsând să i se cetească pe față fericirea, că a putut petrece câteva momente în mediu românesc, într'un cerc înciripat de-o mână de studenți constituiți într-o societate așa de săracă, cum e societatea „Carmen Sylva”.

Coresp.

Cronica externă.

Situația în Albania. Din cercuri bine informate aflăm că e nevoie de un acord urgent între puteri, — spre a defini chestia financiară a Albaniei, cu scop de a grăbi urcarea pe tron a noului principe, ceea ce ar fi cea mai bună garanție împotriva oricărei eventuale surprize.

De asemenea suntem în măsură a ști că nu e exact svonul că împăratul Wilhelm ar fi sfătuit de curând pe principele de Wied ca să nu primească tronul Albaniei.

Un trimis al guvernului provizoriu la principele de Wied a declarat următoarele:

— *Cred că comisiunea internațională de control a forțat pe Ismail Kemal-bey să demisioneze, dar acesta nu vrea. Cred că nu este exclus ca președintele guvernului provizoriu să fi fost amestecat în lovitura de stat încercată la Valona. Nu este nici un motiv de îngrijorare că Ismail Kemal-bey, va încerca vre-o rezistență căci imediat ce nu va mai fi la putere, nu va mai avea nici un aderent.*

Este foarte posibil că Essad pașa va sprijini pe principele de Wied, mai ales că relațiunile dintre el și Ismail Kemal-bey sunt de mult încordate.

Principele de Wied va pleca în Albania pe la sfârșitul lunei Ianuarie. Viața lui va fi în Albania în absolută siguranță, căci străinii în Albania sunt considerați ca inatacabili, așa că măsurile cerute de comisiunea de control dela guvernurile lor nu au nici un rost.

Luptele continuă în Tripolitania. Se anunță din Roma: Colonelul Miani care cu coloana lui volantă a ajuns în interiorul Fezzanului, a primit a delegațiune de fruntași arabi din Murzuk cari au făcut act de supunere, declarând că toată regiunea Murzukului primește bucurios stăpânirea italiană.

Privitor la svonurile unor pretinse înfrângeri italiene Agenția telegrafică italiană ne comunică următoarele:

Unele telegrame sosite la București din Constantinopol, au anunțat că o coloană de trupe italiene în drum spre Ghendames ar fi fost înfrântă acum câteva zile de către Senușii, suferind mari pierderi. Cu toate că știrea aceasta părea a fi neîntemeiată prin faptul că Senușii nu locuiesc în Tripolitania, în al cărei Hinterland se află Ghendemes ci în Cirenaica, am cerut telegrafic informații dela agenția noastră din Roma.

Dânsa, după elementele căpătate din isvor autorizat ne telegrafiază desmintând în mod absolut ori ce nesucces, oricât de mic al trupelor italiene în Libia.

În ce privește coloana volantă a colonelului Mian, care pătrunde în interiorul Fezzanului, ea merge din isbândă în isbândă, iar de câteva luni orașul și ținutul Ghendames sunt ocupate de trupele italiene și sunt administrate în mod pacific de autoritățile italiene.

ANUNȚURI
se primesc cu prețuri moderate la administrația starului acesta.

INFORMAȚIUNI

CĂTRE ABONAȚII NOȘTRI.

Arad, 20 Ianuarie.

Ne adresăm abonaților noștri din trecut cu rugămintea să binevolască a-și înnoi fără amânare abonamentele, pentruca să nu fim silți a le sista exemplarele ziarelui.

Motivele acestei rugăminți, credem că nu mai e necesar să le expunem. Ar fi timpul suptem să ne înțelegem cu adevărat datorii cu toții.

ADMINISTRAȚIA.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță o mică schimbare în temperatură, ninsori.
Prognostic telegrafic: ger, ninsori.
Temperatura la amiazi a fost — 2.8 C.

Procesul de presă a foii „Olteanul din Făgăraș.” Procuratura din Brașov i-a intentat foii „Olteanul” proces de presă pentru un articol intitulat: „Cum au decurs alegerile în comitatul Făgărașului” publicat într'un număr din anul trecut al numitei foi.

Vedem dar în ce fel de atmosferă se încearcă să se facă pactul între Români și Unguri. În asemenea împrejurări cine mai are chef să viseze așa ceva, poate visa în dragă voie.

Pentru edificiul școlii com. rom. din Brașov. În urma apelului și îndemnului „Solidarității” adresat băncilor române abia de 7—10 zile, s'au anunțat până astăzi cu contribuiri, pentru a veni în ajutor școlii noastre comerciale din Brașov în scopul zidirii unui nou edificiu școlar, următoarele institute:

„Furnica”, Făgăraș cu cor. 1500.—
„Casa de păstrare”, Sasca 900.—
„Agricola”, Sebeșul-săsesc 600.—
„Mercur”, Năsăud 500.—

Toate aceste institute au contribuit — spre laudă fie zis — cu întreaga sumă, ce li s'a cerut.

Din partea unor revizori experți se raportează „Solidarității”, că băncile revidate s'au declarat gata să dea tot concursul lor școlii comerciale din Brașov. Avem deci cea mai bună speranță că băncile noastre își vor face datorința în chipul cel mai demn. Publicarea contribuțiilor va urma.

Conferențe publice în Arad. Seria conferențelor inițiate de reuniunea femeilor aradane se va continua acum Duminică. Va citi d. profesor Dr. Lazar Iacob despre „Episcopul Inocențiu Micu-Klein și agitațiile religioase din timpul său”. Conferența se va ține tot în sala de gimnastică a școlii de fete, după amiazi la orele 5. Vor cânta coruri și se vor mai lua și alte atracții în program.

D. general Hârjeu, șef al marelui stat major. Ni se comunică din București: La ministerul de războiu au fost alaltăieri pregătite decretule pentru numirea dlui general Const. Hârjeu, actualul ministru de războiu, în postul de șef al marelui stat major, loc rămas vacant prin mutarea dlui general Averescu la comandament. De asemenea e gata decretul pentru numirea dlui general Văleanu, actual secretar general la războiu, în postul de inspector general al infanteriei și director tehnic, în locul dlui general Aslan care e trecut la comandamentul diviziei a III-a din Târgoviște.

Distinsul scriitor Al. Brătescu-Voinești — director general al teatrelor din România. După cum anunță ziarele din România, distinsul scriitor Al. Brătescu-Voinești va fi numit director general al teatrelor, în locul dlui Alexandru Davila care și-a dat demisia.

NOUI JERTFE ÎN SLAVA NEAMULUI. Cetim în „Aromânul”:

„După cum am anunțat de atâtea ori că tinerii noștri cari lucrau în organizația revoluționară macedoneană din trecut sunt urmăriti de

aproape de agenții teroriști ai Serbiei, ca să se scape de ei prin orice chip, lată că acum în urmă, trei tineri originari din Crușova (Serbia) ca să se sustragă sfârșitului fatal ce-l aștepta au încercat să treacă granițele ca astfel să poată trăi în pace. Pe drum însă bandele alcătuite din ofițeri și soldați sârbi le atin drumul și o luptă crâncenă se deschide între acestea și tinerii noștri.

Gh. Văcara, deși rănit, a reușit să scape din mâinile dușmane împreună cu Vanciu Gione, voevod în organizația din trecut; iar tovarășul lor, un tânăr care a operat ani de-a rândul sub comanda celui de al doilea, a rămas mort pe loc.

Iacă jertfe dureroase și așa de nobile ce nu pregețăm să depunem pe altarul neamului nostru slăbit zi cu zi. Iacă în același timp, și viitoarea cale ce ne-au asigurat-o tratatele de pace."

Ministru Krobatin în Budapesta. Ni se anunță din Budapesta: Azi dimineață a sosit aici ministrul de război, Krobatin, însoțit de vicecolonelul Cioban și aghiotantul său, majorul Döry. Ministrul de război a vizitat azi înainte de amiază pe primul ministru contele Tisza și pe ministrul de honoari, baronul Hazai, care zace bolnav de mai multe zile.

Ministrul Krobatin a sosit la Budapesta din Neoplanta. Ministrul a făcut din Neoplanta o excursiune la Petruvaradin, unde a vizitat fortăreața, subteranele acesteia și toate minele așezate.

După amazi la orele 5 ministrul Krobatin a părăsit Budapesta plecând spre Viena.

„Cuvântul studențimii”. Apare de vre-o două luni la București o foaie studentescă săptămânală: „Cuvântul Studențimii”. Se simțea de mult necesitatea unei asemenea organ studentesc bine redactat. Gălăgia chestiei evreești și mai ales ireponsabilitatea celor ce au voit să arunce cu noroi în sentimentele românești prin urcarea pe scena Teatrului Național a piesei „Manasse” au dat naștere acestei foi.

Atunci a apărut — ca un hotărât protest — „Cuvântul Studențimii”, care s'a ridicat împotriva tuturor parvențiilor ce fac gheșetărie din gloriile și durerile neamului românesc, împotriva tuturor piraților vieții publice cari își reclamă în tot locul tacăturile cele mai bogate.

Salutăm cu toată simpatia această foaie, la care și-au angajat sentimentele și spiritul de jertfă atâtea elemente tinere, cari mâne-poimâne vor fi între conducătorii României.

Lupta lor e o luptă dreaptă, o luptă necesară, luptă care i se impune oricărui bun Român.

Studențimea dela noi ar trebui să-i dea tot sprijinul până va avea și ea posibilitatea de a-și crea un organ al ei, redactat europeaneste.

Redacția și administrația e: București, Strada Sabinelor Nr. 67.

Abonamentul pe un an 8 lei.

Un indoit omor misterios. În comuna Șicula a fost găsit azi dimineață țărănul Petru Albiș, mort în mijlocul odăiei, iar femeia lui sugrumată cu un cearceaf în pat.

Politia din Arad înștiințată a grăbit la fața locului, dar până acum nu a putut afla nimic asupra omorului.

Secretul prețurilor urcate a pământului. Revista maghiară, altcum serioasă „Erdélyi Gazda” din Cluj, organul oficial al reuniunii agricole ardelenice, a reușit să descopere cauza prețurilor mari a pământului în Ardeal. Sunt — cine ar putea fi altul? — băncile românești!

Iată ce se poate citi, în Nr. 1 din a. c. al revistei amintite, sub titlul de „Cumpărările de pământ ale Românilor”:

„Ne mirăm, că Românii cum pot să dea sume atât de mari, ca preț de cumpărare a moșiilor de vânzare; explicarea, precum aflăm este, că micii economi români sunt ajutați din partea băncilor lor, la cumpărările de pământ așa, că de ex. la un pământ vrednic cor. 1000 pentru care însă vânzătorul cere cor. 1200 dinferința de cor. 200 o dă banca — dacă micul econom este vrednic de acesta! Iar în urma modestiei lor în pretensiuni, cei mai mulți Români sunt „vrednici” de un astfel de sprijin.

Intre micii economi maghiari — încheie „Erdélyi Gazda” — încă s'ar afla foarte mulți vrednici de sprijin; dar băncile maghiare — dureri nu sunt atât de darnice față cu micii economi maghiari, precum sunt băncile românești față de țărani români.”

Păcat, că „E. G.” nu ne descopere numele băncilor românești, cari lucrează în felul amintit mai sus, căci pentru o astfel de dărnicie — dacă ea de fapt ar exista — nu am putea decât să le cântăm imnuri de laudă! — „Rev. Ec.”

Sportivii din Cluj. Primim următoarele: Membrii clubului sportiv sunt convocați la adunarea generală de constituire, pe ziua de 24 Ianuarie 1914, orele 6 p. m. în localul Casinei Române. Se va discuta și hotărârea de a se face un mare bal mascat (domino violet) în beneficiul clubului. Cluj, 17 Ianuarie 1914. Pentru comitetul provizoriu: Dr. Sever Dan dir. adm., Gavril Deac secretar.

Beneficii la internatul Petran din Cluj. Despărțământul Cluj al Asociațiunii, publică prin aceasta concurs pentru 19 beneficii (locuință) în internatul Petran, pentru studenți dela universitate. Petenții au să alătore:

1. Copie de index, vidimată de unul din membrii comitetului, sau legalizată. Abiturienții copia certificatului de maturitate.

2. Declarație, că beneficiază, sau nu beneficiază, de alte burse.

3. Certificat de paupertate.

4. Declarație, că beneficiarul se va înscrie de membru al casinei și al agenturii despărțământului.

Termenul de înaintare pentru petiții este până la 1 Februarie 1914, pe adresa d-lui director al desp. str. Deák Ferencz 44. Cluj, 19 Ianuarie 1914. Pentru comitetul despărțământului: Director Dr. Valentin Poruțiu, Secretar: Dr. Sever Dan.

Monumentul marelui duce Nicolae. În luna Mai trebuie să se inaugureze la Petersburg monumentul comemorativ al marelui duce Nicolae, comandantul trupelor ruse în războiul din 1877. Era vorba ca România să fie reprezentată la această solemnitate prin A. S. R. principele Ferdinand sau A. S. R. principele Carol. O comunicare urgentă a guvernului rusesc, anunță că inaugurarea se va face la 11 Ianuarie. M. S. regele, luând cunoștință de această dată, va însărcina pe d. general Hârjeu să-L reprezinte. D-sa va aduce țarului Rusiei o scrisoare autografa a M. Sale. D. general Hârjeu a luat parte la prima campanie din Bulgaria.

Suveranii Greciei la Berlin. Se telegrafiază din Atena că regina Sofia împreună cu diadocul se vor duce la Berlin spre a fi față la serbările date cu ocazia zilei de naștere a împăratului Wilhelm.

Regele Serbiei bolnav. Se anunță din Belgrad: Regele Petru se află de câteva zile indispus, din care cauză n'a luat parte la balul Curții. Se spune că regele s'a îmbolnăvit în urma atitudinii agresive a ministrului de război. Ministrul de război a prezentat regelui spre semnare mai multe uzuri. Intre acestea se afla și unul pentru grațierea unui colonel care a omorât pe un soldat. În urmă s'a aflat că regele a semnat acest uzaz fără ca să-l cetească. Ministrul de război a spus că a prezentat uzazul adjutantului regelui, care a și făcut raport. Adjutantul însă desminte această afirmație. Regele cerând explicațiuni asupra acestui caz ministrului de război, s'a iscat între ei o scenă foarte violentă.

Regele Petru a devenit atât de agitat încât a leșinat.

Proclamația lui Enver-Bey. Ministerul de război otoman publică următoarea proclamațiune:

„Armata noastră neputându-și îndeplini datoria ei precum se cuvenea, noi am pierdut părțile cele mai prospere ale preaiubitei noastre patrii. Spre a nu mai vedea încă odată asemenea zile negre și spre a apăra onoarea khalifatului, cu vitejia istorică a otomanismului, suveranul nostru m-a însărcinat să pregătesc armata. Deși sarcina este mare și grea, eu am început să lucrez. Cer armatei două lucruri: supunere absolută și muncă de zi și de noapte. Am convingerea

că fiecare ofițer va munci spre a șterge pata ce ne-au lăsat ultimele zile nenorocite peste armata noastră”.

Vânătoare prințiară în România. Ni se anunță din București: Vineri a avut loc o vânătoare prințiară organizată de A. S. R. principele Ferdinand pe domeniul coroanei Peris-Cocioc. La acea vânătoare au luat parte A. S. R. principele Carol, d. I. de Vredenhouch ministrul Olandei, d. colonel Hranilovici atașatul militar al Austro-Ungariei, d. B. de Schellendorf atașatul militar al Germaniei, d. G. Manu, d. N. Ghica, d. Al. Darvari, d. Dr. Dinu Brătianu, d. Gr. Greceanu, d. Dr. I. Costinescu, d. M. Sc. Ferichide și d. Rosetti-Bălănescu.

S'a vânat 126 iepuri, 19 fasanii și 2 vulpi.

În jurul afacerilor de spionaj din Danemarca. Ziarele află din Copenhaga că ambasadorul rus și secretarul ambasadei vor părăsi în curând capitala Danemarcei. Înlocuirea acestor diplomați este în legătură cu afacerea de spionaj ce s'a descoperit acum câteva săptămâni la Copenhaga.

Tarina-văduvă fiind de origine daneză, e foarte îndârjită din cauza spionajului rus, care constituie un pericol nu numai pentru Suedia, ci și pentru Danemarca. Înlocuirea diplomaților ruși din Copenhaga se atribuie intervenției tarinei văduve.

Dela biblioteca Academiei Române. În anul 1913 s'au consultat de 8435 cetitori 23.020 volume și broșuri tipărite; de 1967 cetitori s'au consultat 11.671 manuscrise, 19.517 documente, 520 cărți vechi românești (1508—1830).

Colecțiunile bibliotecii au sporit în această lună cu 5972 volume și broșuri, 3693 numere de reviste române, 2869 reviste străine, 102 atlase și hărți, 208 stampe și portrete, 68 volume manuscrise, 892 documente, 155 fotografii, 14 albumuri, 10.312 foi volante, 174 note muzicale, 2013 obiecte de muzeu și monete.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 ore dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8—12 și dela 1—6.

Dezastrul din Japonia. Eruptiile vulcanului din insula Sacurasima continuă. Mercuri seara a avut loc o mare erupție, în urma căreia valurile mării s'au revărsat pe uscat, acoperind orașul Cagosima. Marea continuă a fi foarte agitată.

Din New-York se telegrafiază că vasele de salvare au reușit ieri să debarce în insula Sacurasima. Marinarii au găsit pe o stâncă 33 locuitori rămași în viață.

„Times” află din Tokio că știrile publicate asupra catastrofei din insula Sacurasima sunt exagerate. Guvernul japonez a stabilit că numărul victimelor nu trece de o mie. Numărul caselor prăbușite se ridică la 85.

Știrile false publicate de corespondenții ziarelor europene și americane au făcut o impresie pneibilă la Tokio.

„Piese lirice și jocuri românești” pentru pian de Gulelm Șorban. În toamnă au apărut „Piese lirice și jocuri românești” pentru piano de G. Șorban. Sunt piese premiate în primăvara (1913) de „Societatea pentru fond de teatru român” în urma aprecierii și propunerii făcute de d. G. Dima, și pentru compoziția și editarea cărora i s'a adus d-lui Șorban mulțumită protocolară în adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru român” ținută la Caransebes.

A fost un eveniment artistic și cu toate acestea așa puțin s'a vorbit și scris despre apariția acestor piese muzicale românești. Aceasta e în paguba publicului nostru, a damelor, cari se ocupă cu muzica.

Avem — har' domului — și noi pianiste și cercuri cari se ocupă cu muzica, trebuie însă și interes și însuflețire pentru tot ce e românesc, altfel să lipsesc singure de plăcerea ce fi-o oferă niște piese ținute la un nivel artistic, cum sunt compozițiile d-lui Șorban.

E atâtea finetă și melodie în compozițiile proprii, atâtea armonie și cultură musicală în prelucrarea melodiilor românești.

Nu pot îndestul să îndemn pe fiecare damă română în răspândirea muzicii românești femeia română are prima datoria — să nu-i lip-

sească din colecția de note aceste giuvaere musicale.

Aș fi foarte mulțumită dacă aș ști că aceste șire au contribuit la răspândirea pieselor amintite; la mulțumirea celor ce le-au comandat în urma indemnului acestuia, sunt sigură, că am contribuit. — L.

x *Zile bune, dulci, plăcute*
Fiindcă vreau ca să am multe
Ciocolată, poame, zahăr
Numai dela Messer Illés cumpăr.

(Arad, str. Deák Ferencz nr. 8 Me 1676)

x **Haltenberg Béla**, *Kassa*, fond. în 1810. Cea mai veche vopsitorie, curățitorie chimică și spălătorie cu aburi în Ungaria. Lucrează frumos, curat și elegant. În cazuri de doliu vopsește haine imediat. Zilnic spală și curățește câte 24 mii de gulere pentru provincie.

Comandele din provincie să se adreseze direct la firma: *Haltenberg Béla*, prăvălie principala, *Kassa* (Cășovia). (Ha 1622)

x **Dnii advocați, comercianți și băncile** înainte de a-și procura mașini de scris sau mobile pentru birouri, să ceară prospecte dela prăvălia **Matinszki Pál és Tsa** din Timișoara pentru aranjarea birourilor, unde se vând cele mai excelente mașini de scris și cele mai moderne mobile pentru birouri pe lângă condițiuni favorabile de plătire. La dorință un impiegat al firmei merge la fața locului aducând cu sine o mașină de scris de probă.

x **Faci mare economie de bani!** dacă pregătești acasă din esență *rom, licher, cognac și rachiu*: Esență de rom 40 fileri; Esență de licher 50 fileri; Esență de cognac 40 fileri; Esență de rachiu 30 fileri. Instrucțiune pentru modul de întrebuițare gratis. 1 litru de *rom englez* veritabil cu sirop de ananas sau vanilia, cu o cutie de tea *numai 2 cor. 40 fileri*. — Preturile romurilor cumpărate dela societatea funcționarilor per litru 3 și 5 cor. *Ceaiuri veritabile rusești și chineze* per decagram 8, 10, 12, 16 și 20 fileri, ori în pachete originale. *Preturi speciale*: 1 litru cognac cor. 3.—; 1 litru rachiu de drojdii cor. 2.40; 1 litru rachiu de prune cor. 3.—; 1 litru licher orice soi cor. 3.—; 1 litru spirit denaturat 96% cor. 2.60. Comandele poștale se expediază imediat. — De vânzare la **FEKETE MIHÁLY**, drogheria la „Inger”, *Marosvásárhely*, vis-à-vis de Transsylvania. — Șampanii și vinuri. Ciocolată. Prăjituri pentru ceai. (Fe 1523.)

Cronica școlară.

Indemnuri laudabile.

Biroul despărțământului Erin al „Reuniunii învățătorilor sălăgeni” a trimis membrilor acestei reuniuni următoarea circulară-apel:

Fraților colegi!

Deoarece în adunarea generală s'a decis, iar comitetul central din 16 Octomvrie a. c. a dispus, că fiecare inv. membru al acestei reuniuni, să-și țină de cea mai sfântă datorie, ca în lunile aceste de iarnă să sistematizeze cursuri de analfabeți, și prin concursul „Astrei” să țină prelegeri populare din ramul economic și pedagogiei.

Mai departe tot membrul să se facă și membru ordinar al Astrei solvind taxa anuală de 10 cor.

Acestea le pretinde dela noi timpul și demnitatea noastră de învățători români confesionali.

Trebuie să ne afirmăm și prin fapte, că suntem demni de misiunea sfântă ce o avem ca educători și urmași ai adevăratului dascăl Isus Christos care la timpul său va cere dare de seamă dela unul fiecare din noi.

Fraților! Să nu pregetăm a jertfi o oră-două pentru mântuirea oropsitului nostru popor lipsit de carte, care nu atât din vina lui, ci mai mult a vitregimii timpului a rămas analfabet, pentrucă afară de răsplata dascălului Christos și în aceasta lume vom avea mângâierea conștiinței liniștite, că am făcut tot ce numai am putut pentru neam și credință.

În speranța, că aceste știri vor afla răsunetul dorit în sufletele voastre, suntem

Blaja, Decemvrie 1913. Cu deosebită dra-

goste Teodor Mureșianu, președinte. Constantin Albu, secretar.

Dela Reuniunea inv. rom. Sălăgeni. Desp. „Someș” al reun. inv. rom. Sălăgeni își va ține Duminecă în 1 Februarie st. n. adunarea în comuna Creaca (Karika). D. Simeon Oros va ține din acest prilej o dizertație despre baronul Iosif Eötvös.

În seara aceleiași zile diletanții din Lupoia vor juca „Cinel-Cinel” de V. Alexandri.

Cronica socială.

Concertul reuniunii de cetire și cântări din Dalboșeț, ce era să se țină în 19 Ianuarie — din cauze de boală epidemică — s'a amânat.

Concert în Oradea-mare Reuniunea română română de cântări „Hilaria” din Oradea-mare va da în ziua de 26 Faur a c. în sala dela „Kereskedelmi Csarnok” un mare concert urmat de dans.

Corul mixt al „Hilariei” studiază unele dintre cele mai frumoase și mai mari compoziții românești.

Balada „Mama lui Ștefan cel mare” și „Hora” ambele compoziții ale maestrului Gheorghe Dima.

Afară de aceea programul conține încă din mai multe puncte frumoase, cari de sigur vor satisface pe deplin exigențele publicului nostru.

Calendarul partidului național român pe anul 1914

ESTE GATA și zilnic se expediază cu poșta și cu trenul în toate părțile locuite de Români, și anume: în Ungaria, Ardeal, România, Bucovina, Germania, America și în statele din Balcani, etc.

Calendarul partidului național român este

CEL MAI MARE, MAI BOGAT și MAI IEFTIN
CALENDAR ROMÂNESC

Articolele însuflețite, poeziile admirabile, învățăturile folositoare tuturor fiilor neamului românesc, precum și glumele și poveștile morale, — toate scrise de cei mai de seamă scriitori ai noștri fac din acest calendar un odor prețios, care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui frate român.

Calendarul partidului național este cea mai însemnată publicație românească la noi în acest gen, și este singurul calendar care, prin conținutul său foarte bogat, poate mulțumi pe ori cine.

Nimeni să nu-și cumpere calendar pe anul 1914 până nu a văzut mai întâi Calendarul partidului național român.

CONDIȚIUNILE DE VÂNZARE:

„Calendarul partidului național român” se vinde NUMAI PE BANI GATA.

Prețul unui exemplar 60 fil., iar pentru trimiterea cu poșta 20 fileri deosebit.

dela 10 ex. până la 14 ex. cu 15% rabat, ne-francat;

dela 14 ex. până la 36 ex. cu 20% rabat, ne-francat;

dela 36 ex. până la 72 ex. cu 20% rabat, franco;

dela 72 ex. în sus cu 25 procente rabat, franco.

Pentru România costă exemplarul 1 cor. 10 fil.

Nici pe așteptare și nici cu rambursă 1—5 ex. nu trimitem, deoarece porto face mult! Asemenea cereri nu se vor lua în considerare.

Comenzile și plățile să se facă la adresa:

Administrația ziarului „Românul”, Arad str. Zrinyi nr. 1a.

La Librăria „Concordia” Arad Strada Deak Ferenc nrul 20 se află de vânzare următoarele calendare pe anul 1914:

Calendarul Partidului Național 60 fil. + 20 fil. porto. (La cumpărarea mai multor exem-

plare se vând cu aceleași condiții ca la Adm. ziarului nostru „Românul”).

Calendarul **Minervei** cor. 1.25 + 20 fil. porto.

„Posnașul” (glumet) 60 f., plus 10 fil. porto.

Calendarul **Săteanului** 30 fil. plus 5 fil. porto.

Calendarul **Național** (Orăștie) 40 fil. + 5 fil. porto.

„Păcălici” (calendar glumet) 30 fil. plus 5 p. porto.

Calendarul **Diecezan** (Arad) cu șematism 60 fil. fără 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul **Poporului** (Sibiu) 40 fil. + 10 fil. porto.

Pentru cele trimise sub bandă, nerecomandate, librăria nu ia responsabilitate. Pentru recomandate să se trimită separat 25 fil.

Calendarul „Lumea ilustrată” s'a epuizat cu totul, nu mai sunt.

AVIZ.

Aducem la cunoștința on. public că mulțumirile publice numai pe lângă taxă se pot publica și costă de fiecare șir cules 20 fileri.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

BOONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 20 Ianuarie.

Grâu pe Aprilie	cor. 11.72
Grâu pe Maiu	11.75
Grâu pe Octomvrie	11.75
Secară pe Aprilie	7.58
Secară pe Octomvrie	8.48
Ovăș pe Aprilie	7.83
Ovăș pe Octomvrie	7.58
Porumb pe Maiu	6.80

Bibliografie.

A apărut:

„*Consânzeana*” (cu ilustrații interesante și material variat.

„*Viața Nouă*” revista simbolistă a dlui Ovid Densușianu aduce material iscălit de aceeași colaboratori, vecinic aceiași.

„*Flacăra*” aduce lucruri interesante. Pe lângă afacerea Odobescu-Davila, care se macină cam de multor, cocheta revistă a domnului Banu-Locusteanu, aduce bucăți literare semnate de G. Gregorian, Ion Pillat, H. Lecca, Soricu, Demetrius, Al. Șerban, Stamatiad, Const. Paul, Hasnaș, V. Anestin, Margaritescu etc.

POȘTA REDACTIEI.

Dr. I. Cl. I. Avizul din poșta redacției nu-ți era adresat dtale, ci unui avocat cu aceleași inițiale în parte. Din circulară am publicat un resumat, deoarece nu aveam atunci zile întregi spațiu necesar. Redactarea s'ar îngreuna nespun, dacă am da în întregime circulare de acest fel. Toate despărțământele și-ar anunta pretenția și noi ar trebui să dăm zilnic pagini întregi de circulare. Ajunge cât s'a publicat. Publicați-o în ziarele de interes localnic. În „Progresul” a fost locul ei. Multe salutări.

Dr. V. M. Adresați-vă administrației noastre trimițând și 2 coroane pentru anunț. Așa fac și alții. Felicitări.

Dr. I. N. Aceiaș răspuns.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Alexi Coste, Tiho. Am primit 7 cor. ca abonament pe cvart. I 1914.

Dionisie Goanță, Lăpușnic. Am primit 7 cor. ca abonament pe cvart I 1914.

Dimitrie Morariu, preot, Gavoșdia. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I 1914.

Alex. Muntean, M. Tileagd. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I 1914.

Dimitrie Popa, Kisháza. Am primit 7 cor. ca abonament pe cvart. I 1914.

Ioan Ursu, Metesd. Am primit 14 cor. ca abonament pe sem. I 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștință On. public, că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Sasca-montană (Szászkabánya) în fosta casă a lui Tamășel resp. Meșter.

Dr. Ioan Gligu, avocat.

Gi 1763—3

ANUNȚ.

Dorind a răspândi între Români negoțul cu ouă, cu care noi ne ocupăm deja de 2 ani, rugăm pe toți cei cari doresc prosperarea neamului, să formeze în jurul unei bănci o grupă, ca astfel să poată aduna din jurul acela săptămânal, sau la două săptămâni baremi 20—25 lazi de ouă, care evant noi îl preluăm pe lângă prețurile cele mai mari de zi, care prelucrat apoi să-l expedăm în străinătate.

Am dori să organizăm astfel de centre în Blaj, Teiuș, Aiud, M.-Uioară, Turda, Reteag, Șimleu etc.

Celor doritori le servim cu tot dragul cu deslușirile necesare și li introducem gratuit în secretul acestui negoț.

(A 1764—3) „AGRARIA” Bántfihunyad.

AVIZ.

Caut

un candidat de avocat

cu practică bună, începând cu 1 Februarie 1914 pe lângă salariu lunar de Cor. 200—220 și taxe de comisuni.

Dr. IULIU DECIAN, avocat.

Șerăia (Sárkány)

(Fogaras m.)

(De 1768—3)

Căutam arândatori pentru hotelul „HEBE” și hotelul CENTRAL la băile din Sângeorgiu-român pentru anul 1914 eventual și pentru timp mai îndelungat. Reflectanții să-și înainteze ofertele directorului nostru executiv Dr. Alexandru Pop avocat în Rodna-veche (Oradna).

Sângeorgiu-român (Oláhsztgyörgy).

„HEBE” societate pe acții.

He 1675—3

Un pian bun ca dar de Crăciun.

se poate cumpăra în condiții avantajoase, din primul depozit român de piano, T. POPOVICI, din SIBIIU, stradă Cisnădiei 7. Cereți catalogol depozitului. (Po 1636)

Inițiințare.

LUIGI MAZZANTINI,

cunoscutul profesor de balet dela opera ces. reg. din Budapesta va deschide în ziua de 6 Ianuarie 1914 un curs de dans pentru familiile românești.

Eventualele anunțări să se facă în hotelul „Central”.

Un notar penzionat în etate de 40 ani, care poșede 3 limbi (românește, nemțește și ungurește) caută ocupație

de cancelarie,

fie la avocat, fie notariu, sau ori și unde pentru o leafă minimală din care un om singur poate să trăiască. Cine poate să îi dea ocupația asta, e rugat să se adreseze la NICULAE POPP, în Bobóhatma u. p. Dicsőszentmartin. (Po 1752)

Bătăturile,

scortosenia pielii, urticierii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroață 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18 sz.

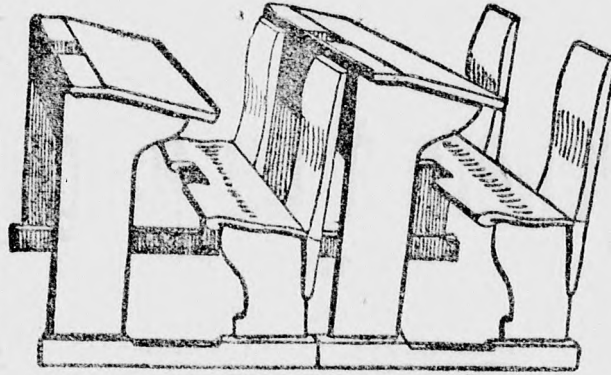
Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primeste comande și reparări de lucruri ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone, etc. — Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Ho 1221

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de școale și birouri
:: seriei ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 782

CEL MAI MARE MAGAZIN DE BLĂNĂRIE

Dudás Sándor Kolozsvár Unio-utca 8.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucruri cu gust. Prețuri leftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căntușire, căntușirea și colliarea mantalelor. Serviciu prompt și conștințios. Numai marță bună și execuție de I-ul rang. (Du 1275—)

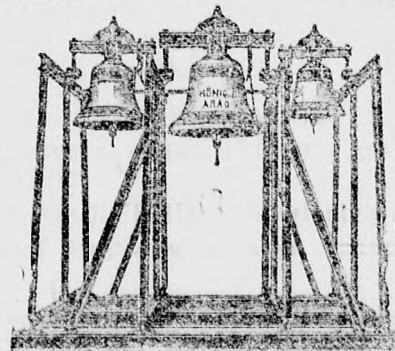

O nouă invențiune de clopote!

Glopotul rezontor brevetat

Ho 1682

este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonie și astfel asemănător acordului dă un sunet plin, puternic și sărbătoreț precum și adănc.

Echipamente p. clopote de fer Staluri " " " " Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

Minunea cosmetice!

Toate damele și domnișoarele, cari doresc a conserva frumuseța feței să folosească numai crema și săpun de

„Flieder”

Efectul e uimitor, mai ales, dacă se folosește regulat.

Nenumărate scrisori de recunoștință sunt tot atâtea dovezi, că crema „FLIEDER” este neîntrecută.

Se poate comanda din laboratorul cosmetic a lui

Iosif Rastädter, Versecz

farmacia „SFÂNTULUI ȘTEFAN”.

Tot aci se pot găsi, deja în cerc foarte larg cunoscute preparate ca:

Crema de „Flieder” cea mai recomandabilă cremă, atât pentru folosință de ziua, cât și pentru noapte — — — — — Prețul unei alifie 1 cor.

Săpun de cremă „Flieder” cu miros foarte plăcut. — O buc. 70 fil. Trei buc. 2 c.

Pentru îngrijirea părului:

„Regenerator de păr” redă părului cărunț culoarea originală. — — — — — O sticlă 1 cor.

„Depilator” cu care se rimicesc firele de păr de pe față, fără nici o durere.

„Pomada Tannochinio” cel mai recomandabil mijloc și totuși cel mai bun pentru creșterea părului. — — — — — Prețul unei alifie 1 cor.

Depozit mare din articlii de gume franceze și preservative.

Expediatul prin poștă cu rambursă se întâmplă momentan și discret.

(Ra 1094)

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU n. se află

în nouile noastre localități

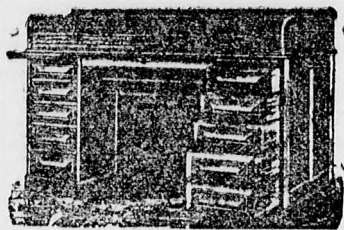
din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanți principali în sudul Ungariei al renumitei mașini de scris „SMITH PREMIER” și „JERRY” și al mobilelor americane pentru birouri, fimem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.

Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelențelor conducători, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștiințos. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culom și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stimă:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris „SMITH” din Ungaria-de-sud. Ma 129

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 152.

Post sporocasa ung. 29,312.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutela financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra furtului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grîndinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbajii de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca avizatori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fara deosebire ca aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”),
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ-
RES, OSANÁD, BIHOR, TIMIS, TORONTÁL, CARAS-É-VEVERIN Arad str. Jozseffherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).
Ba 240-166) Telefon nr. 850

Agentură principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

”CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

DROGHERIE.

Țin în depozit și comand tot felul de medicamente, specialități igienice, cosmetice și instrumente medicale și optice din patrie și străinătate, după prețurile din Capitală.

Bandaje, pasamente și instrumente pentru veterinari, etc. etc, dulapuri de siguranță conform ordinului ministrului reg. ung. de interne.

Articlii pentru casă și economie etc., vinuri curative, cognacuri, rumuri engleze, tea etc. zahar curativ și totfelul de articlii de drogherie.

Gumă pentru îngrijirea copiilor, sticle pentru supt, *Soxleth, Nestlé, Kofke, Theinhardt, Phosphatine.* — Instrumente auxiliare pentru moșit.

Săpunuri curative, minerale și cosmetice.

PARFUMURI.

PARFUMURI.

Royer et Gallet, Ch. Houbigat
L. T. Piver, Marque d'Orsay etc.

Gumă! Ape curative și minerale.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu deosebită stimă:

Drogheria „La împăratul Romanilor”

BISERICA-ALBĂ, (Fehértemp'om) str. Târgului nr. 58.
(Do 768)

Krisztián József és Fia

fabricanți de lumini de ceară, cel mai mare stabiliment peste Dunăre pentru încălzirea ceret. Magazin de oleiu de ars, lămpi și alte necesarii — pentru biserici. —

PÉCS,

Szigligeti-országut nr. 3.

Filială: Jókai-tér nr. 9.

Telefon nr. 434.

Oferim on. d. preți și curatori bisericești excelente și renumitele noastre lumini din ceară curată de albine, executate sub îngrijirea noastră perso-

Prețurent gratis și franco

nală din cel mai excelent material. — Productele noastre sunt întrebuințate de către numeroase catedrale și vre-o 300 de biserici parohiale.

R. 1384

Prețuri moderate.

Ba 1465

Cele mai bune oroloage, cele mai solide și cele mai moderne juvaericele atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani cu prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János,
orologier în Szeghedin (SZEGED).

Catalog cu 2000 chipuri se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îi cer cu provocare la ziarul „Românul”, (adecă scriu că a cetit anunțul în „Românul”).

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Bănci de școală moderne și igienice după diferite sisteme, se găsesc de vânzare la

Ce 260

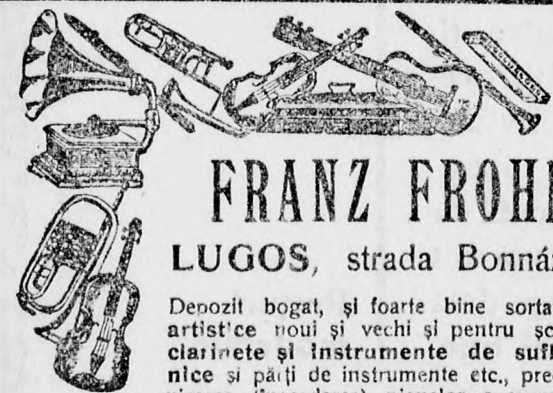

Czell és Frank

fabrică de bănci de școală brev. și de mobile de aramă și de fier

BRAȘOV (BRASSÓ).

Tot aci se pot procura mobile de aramă și fier pentru sanatorii, oțeluri și dormitoare, pe lângă condițiuni favorabile de plătire. Catalog de prețuri ilustrat gratis.

Prima fabrică de instrumente muzicale a lui

FRANZ FROHMAN

LUGOS, strada Bonnáz nr. 10.

Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, citeră, clarinete și instrumente de suflat, harmonice și păși de instrumente etc., precum și armonizarea (incordarea) pianelor o execută excelent.

Gramofoane, plăci, asortiment bogat. — Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță. — Reparaturile se execută conștiințios și artistic. (F 1316)

FISCHER BÉLA,

fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, mări de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți poștale cu fotografii, fotografii pe porțelan pe pietrii monumentale, după orice fotografie. FI 1045

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

Atelier tehnic pentru reparat și atelier propriu p. nichelat cu putere electrică.

Pollinger Mihály

mecanic Po 1123

Timișoara-Fabrică, Széna-tér 8.

Reparator specialst pentru totfelul de mașini de cusut, biciclete, arme, revolvere și gramofoane. — Cele mai complicate reparaturi se execută în mod artistic, cu prețuri moderate.

Serviciu prompt. :: Garanță.

